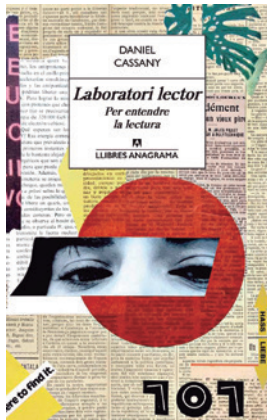

Ressenya**Laboratori lector:
Per entendre la lectura**D. CASSANY
Barcelona. Anagrama, 2018

Llegir és una activitat complexa que mobilitza de manera simultània una bona quantitat de processos cognitius i d'estratègies. Es tracta d'una activitat poc tangible i abstracta, en la qual intervenen molts factors que la particularitzen en textos, contextos i lectors específics. No és fàcil ser un bon lector ni dominar-la bé, per això mateix també esdevé complicat ensenyar-la: molt sovint les pràctiques d'aula per ensenyar a llegir s'encaminen més cap a comprovar la comprensió que no pas cap a dissenyar estratègies que incideixin en el procés de lectura. Davant de la rellevància que té avui la lectura, entendre com funciona és un bon camí per millorar com a lector i

també per ajudar a formar lectors competents a les aules. Això és precisament el que es proposa *Laboratori lector*: oferir a tots els interessats en la lectura els coneixements bàsics per saber com llegim i per conèixer els factors que hi tenen a veure.

Per fer entendre el procés lector, Daniel Cassany se serveix de diverses estratègies formals i discursives que s'adiuen amb el propòsit divulgatiu de l'obra. Estructura el llibre en capítols molt breus i delimitats temàticament que es poden llegir de manera contínua o solts, segons els interessos, com si fossin fitxes o entrades extenses de diccionari; es dirigeix de manera directa al lector de l'obra i l'interpel·la («fixa't que...»); li fa preguntes («Algun dubte?», «Has notat alguna cosa estranya?»); li parla a cau d'orella; hi conversa i li fa propostes perquè pugui experimentar i palpar el que se li explica. D'aquí el títol de l'obra, *Laboratori lector*, perquè qui la llegeix fa proves i experimenta de manera contínua amb cadascuna de les particularitats de la lectura. També se li ofereixen consells pràctics, recomanacions i se li expliquen anècdotes per allunyar el discurs de l'abstracció.

En tots els capítols, doncs, el lector pot fer activitats i experiments que estan intercalats en el discurs explicatiu, perquè es practiquen

precisament mentre es llegeix, i se'l remet a un solucionari perquè en pugui verificar els resultats o les hipòtesis. En aquest sentit, és un llibre formador, inclou estratègies per ajudar a comprendre el que s'hi explica però també per formar-se com a lectors, per exemple, quan s'hi proposa: «fixa't en aquests resums de la pel·lícula *10.000 km* (2014). Quin t'agrada més? Quin és millor?» (p. 73), o bé quan, després de fer fer una pràctica s'hi comenta: «Enhorabona. Si has endevinat el que passa pots autoregular la lectura i la comprensió, és a dir, tens la capacitat metacognitiva d'avaluar el teu propi procés lector i d'adonar-te de si el que llegeixes i entens té prou sentit o no» (p. 109-110).

Quant als continguts, s'hi ressegueixen els diversos aspectes que tenen a veure amb l'activitat lectora, partint, en el primer capítol, del concepte de *lectura*, lligat al fet de comprendre i d'interpretar un text per part d'un lector concret que té uns objectius de lectura determinats. A partir d'aquí s'hi va desgranant tot allò que les diverses disciplines han aportat sobre què és llegir i sobre com es fa.

També hi ha uns quants capítols que es dediquen al lector des de diverses perspectives. Alguns tracten el procés de lectura (com es processa la informació, quines estratègies s'activen quan es lle-

geix, com funciona l'habilitat de controlar i d'autoregular la pròpia lectura) i uns altres se centren en els hàbits i en les actituds de lectura dins i fora de les aules.

Una bona part tracta sobre el text: sobre la seva estructura profunda, com ara les idees principals i les intencions, o sobre elements que el conformen i que són cabdals per a la comprensió, com ara el lèxic i les estratègies adients per trobar el significat dels mots desconeguts; uns altres apartats es dediquen a textos específics, com ara els literaris.

N'hi ha alguns que fan referència al context de lectura i a les ideologies que sempre contenen els textos, i finalment un altre conjunt de capítols tracta sobre la cerca i la transformació de la informació, amb un protagonisme molt rellevant de la xarxa en apartats com ara «Cercar», «Avaluar la informació», «Eines lingüístiques» o «*Viquipèdia*».

En certa manera, el to recorda una classe presencial, on el docent t'acompanya mentre aprens. Les característiques del discurs s'apropen als gèneres digitals per la brevetat i la concisió; la intencionalitat estratègica de mantenir el lector actiu en tot moment i fer-ne un acompanyament explícit mitjançant intervencions com ara aquestes: «Busca a la xarxa l'explicació de per

què es diuen "caixa alta" i "caixa baixa", respectivament, i consulta després el solucionari» (p. 33). O bé quan l'autor es refereix a la lectura de xifres i ens fa entendre, per si no ens n'hem adonat, que ens ha manipulat tal com molt sovint es fa en la premsa actual: «Perquè, no has notat res estrany en l'exemple anterior sobre l'Uruguai? Revisa'l abans de recórrer al solucionari» (p. 179).

Com altres llibres del mateix autor, *Laboratori lector* té una intencionalitat i uns destinataris ben delimitats i s'hi ceneix. L'objectiu és desgranar, de manera pràctica i digerible, els mecanismes de lectura i fer-ne conscient el lector o l'usuari del llibre, així com oferir consells pràctics per ser un lector competent, estratègic i crític. Això ho fa especialment en els capítols dedicats a la lectura a la xarxa: a l'apartat de la Viquipèdia, per exemple, s'hi troba un seguit de consells útils per fer-hi cerques efectives. Els destinataris són tothom qui estigui interessat en el fet de llegir –i això inclou els docents de totes les matèries– o qui hagi de llegir i vulgui ser un lector més format i preparat per als reptes actuals de lectura.

Tal com s'explica en el subtítol de l'obra, és, en definitiva, un llibre dedicat a fer entendre la lectura, i per això vol donar a conèixer d'una manera assequible i àgil els

diferents mecanismes que hi estan implicats per al públic en general i per als docents en particular.

Per als docents, es tracta d'un llibre de consulta dels que esdevenen imprescindibles, perquè aporta els coneixements que es necessiten per ajudar a llegir i per fer-ho millor. Com alguns altres treballs del mateix autor, no inclou estratègies didàctiques –tot i que se'n poden utilitzar les pràctiques que hi ha–, però s'hi troben els sabers imprescindibles en els quals se sustenten les pràctiques d'aula.

Mireia Manresa Potrony

mireia.manresa@uab.cat